

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, אִם כֶּף, הָרִי פְּתוּב אַחַר כֶּף, וַיֵּרֶד ה' לְרֵאשִׁית אֶת הָעֵיר וְאֶת הַמְּגִדָּל אֲשֶׁר בְּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. בְּנֵי הָאָדָם פְּתוּב, וְלֹא כְּתוּב בְּנֵי נַח. אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שְׂאָדָם [שְׂהָטָא ד"א חָטָא] לִפְנֵי רַבּוֹנוֹ, טוֹב לוֹ שְׂלֵא נִבְרָא וְלֹא יִכְתּוּב עֲלָיו הַפְּתוּב פְּסוּק זֶה.

אֲלֵא בֵּא רְאָה, כְּתוּב (מִשְׁלִי י) בֶּן חָכָם יִשְׁמַח אָב. פֶּאֶשֶׁר הִבֵּן טוֹב, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם זוֹכְרִים אֶת אָבִיו לְטוֹב. וּכְשֶׁהוּא רַע, כָּלֵם זוֹכְרִים אֶת אָבִיו לְרַע. אָדָם, מִשּׁוּם שְׂחָטָא וְעֵבֶר עַל מִצְוֹת רַבּוֹנוֹ, כְּשֶׁבָאוּ אוֹתָם שְׂמֵרְדוּ בְּרַבּוֹנָם מֵהַ פְּתוּב? אֲשֶׁר בְּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. אָדָם הִרְאִישׁוֹן שְׂמֵרְד בְּרַבּוֹנוֹ וְעֵבֶר עַל מִצְוֹתוֹ, וְלִכְּנֵן אֵלֶּה תוֹלְדוֹת נַח. אֵלֶּה וְלֹא הִרְאִישׁוֹנִים. אֵלֶּה שְׂיִצְאוּ וּנְכַסְּנוּ לְתוֹךְ הַתְּכָה וְהוֹצִיאוּ תוֹלְדוֹת לְעוֹלָמִים. וְלֹא תוֹלְדוֹת אָדָם שְׂיִצְא מִגֵּן עֵדֶן וְלֹא הוֹצִיָא אוֹתָם מִשָּׁם.

בֵּא רְאָה, אֵלֶּה הוֹצִיָא אָדָם תוֹלְדוֹת מִגֵּן עֵדֶן, לֹא הָיוּ מִשְׁמַדִּים לְדוֹרֵי דוֹרוֹת, וְלֹא נִחְשָׁף אִוֵּר הַלְּבָנָה לְעוֹלָמִים, וְכָלֵם הָיוּ קְיָמִים לְעוֹלָמִים, וְאִפְּלוּ מִלְּאֲכִים עֲלִיוֹנִים לֹא עָמְדוּ לִפְנֵיהֶם בְּאוֹר וְזִיו וְחֻכְמָה, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר בְּצֵלֶם אֱלֹהִים בְּרָא אוֹתוֹ. אֲבָל בִּיּוֹן שְׁגָרָם הַחֲטָא וַיִּצְא מִגֵּן עֵדֶן וַעֲשֶׂה תוֹלְדוֹת בַּחוּץ, לֹא הִתְקַיְמוּ בְּעוֹלָם וְלֹא הָיוּ פְּרָאוּי.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, וְכִי אֵיךְ יִכְלוּ לַעֲשׂוֹת תוֹלְדוֹת שָׁם, שְׁהָרִי אֲלֵמְלָא לֹא נִמְשָׁף עֲלָיו יִצְר הָרַע וְחָטָא, יִתְקַיֵּם הוּא בְּעוֹלָם לְבָדוֹ וְלֹא יַעֲשֶׂה תוֹלְדוֹת? כְּמוֹ זֶה אֲלֵמְלָא שְׂחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָה וְהִמְשִׁיכוּ עֲלֵיהֶם יִצְר הָרַע, לֹא יַעֲשׂוּ לְעוֹלָמִים תוֹלְדוֹת וְלֹא כְּבָאוּ דוֹרוֹת אַחֲרָיִם לְעוֹלָם.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יוֹסִי, אִי הָכִי, הָא כְּתוּב לְבַתָּר וַיֵּרֶד יי לְרֵאשִׁית אֶת הָעֵיר וְאֶת הַמְּגִדָּל אֲשֶׁר בְּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. בְּנֵי הָאָדָם פְּתוּב וְלֹא כְּתוּב בְּנֵי נַח. אָמַר לִיָּה בְּגִין דְּאָדָם (דְּחָטָא ד"א חָטָא) קָמִי מְרִיָּה טַב לִיָּה דְלָא אֲבָרִי וְלֹא יִכְתּוּב עֲלָיָה הָאִי קָרָא.

אֲלֵא תָא חֲזִי, פְּתוּב (מִשְׁלִי י) בֶּן חָכָם יִשְׁמַח אָב. פֶּד בְּרָא טַב, כָּל בְּנֵי עֲלֵמָא דְכָרִין לִיָּה לְאָבוּי לְטַב. וְכַד אִיהוּ בִישׁ, כָּלֵא דְכָרִין לִיָּה לְאָבוּי לְבִישׁ. אָדָם בְּגִין דְּחָטָא וְעֵבֶר עַל פְּקוּדָא דְמְרִיָּה, פֶּד אֶתוּ אַנּוּן דְּמֵרְדוּ בְּמְרִיָּהוּן מֵהַ כְּתוּב אֲשֶׁר בְּנוּ בְּנֵי הָאָדָם בְּנוּי דְּאָדָם קְדַמָּא דְמֵרְד בְּמְרִיָּה וְעֵבֶר עַל פְּקוּדֵיהּ. וּבְגִינֵי כֶּף אֵלֶּה תוֹלְדוֹת נַח. אֵלֶּה וְלֹא קְדַמָּאִי. אֵלֶּה דְנִפְקוּ וְעֵאלוּ גוֹ תִיבָה וְאִפִּיקוּ תוֹלְדֵין לְעֵלְמִין וְלֹא תוֹלְדוֹת אָדָם דְנִפְק מִגֵּנְתָא דְעֵדֶן וְלֹא אִפִּיק לוֹן מִתְּמָן.

תָּא חֲזִי, אֵלֶּה אִפִּיק אָדָם תוֹלְדוֹת מִגֵּנְתָא דְעֵדֶן, לֹא יִשְׁתַּצּוֹן לְדָרֵי דְרִין. וְלֹא אֶתְחַשֵּׁן נְהוּרָא דְסִיְהָרָא לְעֵלְמִין. וְכִלְהוּ הוּוּ קְיָיִמִין לְעֵלְמִין. וְאִפִּילוּ מִלְּאֲכִי עֲלָאִי לֹא קְיָיִמִי קְמִיָּהוּ בְּנְהוּרָא וְזִיוָא וְחֻכְמָתָא. כְּמָה דְאֶתְ אָמַר בְּצֵלֶם אֱלֹהִים בְּרָא אוֹתוֹ. אֲבָל בִּיּוֹן דְגָרִים (דָּר טָא ע"א) חָטָאָה וְנִפְק אִיהוּ מִגֵּנְתָא דְעֵדֶן וְעֵבֶד תוֹלְדוֹת לְבַר. לֹא אֶתְקִיָּמוּ בְּעֵלְמָא וְלֹא הָיוּ כְּדָקָא חֲזִי.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה וְכִי הֵיךְ יִכְלִין לְמַעֲבֹד תוֹלְדוֹת תְּמָן דְּהָא אֲלֵמְלָא לֹא אֶתְמַשִּׁיךְ עֲלָיָה יִצְר הָרַע וְחָטָא אֶתְקִיָּים אִיהוּ בְּעֵלְמָא בְּלַחֲדוּי וְלֹא יַעֲבִיד תוֹלְדוֹת. כְּגוֹוְנָא דָא אֲלֵמְלָא דְחָבוּ יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וְאִמְשִׁיכוּ עֲלָיָהוּ יִצְר הָרַע לֹא עֵבְדוּ תוֹלְדוֹת לְעֵלְמִין וְלֹא יִיתוּן דְרִין אַחֲרֵינִין לְעֵלְמָא.

אמר לו, אלמלא לא חטא אדם, לא יעשה תולדות כמו זה מצד של יצר הרע, אבל יעשה תולדות מצד של רוח הקודש. שעכשו אינו עושה תולדות אלא מצד היצר הרע, ומשום שכל תולדות בני האדם כלם מן הצד של יצר הרע, לכן אין להם קיום, ואי אפשר להם להתקיים, שהצד האחר מערב בהם ואפשר להם בצד האחר.

אבל אלמלא לא חטא אדם ולא גרש מגן עדן, היה עושה תולדות מצד של רוח הקודש, שקדושים כמלאכים עליונים עומדים לדורי דורות כמו שהיה למעלה. כיון שחטא והוליד בנים מחוץ לגן עדן ולא זכה להוציאם מן הגן, לא התקיימו אפלו להשתרש בעולם הזה, עד שפא נח, שהוא צדיק, ונכנס בתבה, ומתתבה וצאו כל דורות העולם, ומשם התפזרו לכל ארבע רוחות העולם.

וירא אלהים את הארץ והנה נשחיתה. למה נשחיתה? משום פי השחית כל בשר את דרכו, כמו שנאמר. רבי חייא פתח פסוק ואמר, (יונה א) וירא אלהים את מעשיהם פי שבו מדרכם הרעה. בא ראה, בשעה שבני אדם זוכים ושומרים את מצוות התורה, אז הארץ מתחזקת ונמצאת בה כל השמחה. מה הטעם? משום שהשכינה שורה על הארץ. ואז הכל, עליונים ותחתונים, בחדוה. וכשבני אדם משחיתים דרכיהם ולא שומרים את מצוות התורה וחוטאים לפני רבונם, אז כפיכול דוחים את השכינה מהעולם, ונשארת הארץ משחיתה, שהרי השכינה נדחתה ולא שורה עליה, ואז היא נשחיתה. מה הטעם

אמר ליה אלמלא לא חטא אדם לא עביד תולדות כגוונא דא מסטרא דיצר הרע. אבל עביד תולדות מסטרא דרוחא קדישא. דהשתא לא עביד תולדות אלא מסטרא דיצר הרע. ובגין דכל תולדות דבני נשא כלהו מסטרא דיצר הרע, בגין כן לית לון קיום. ואי אפשר לון לאתקיימא, דסטרא אחרא אתערב בהו. (ו"ח ל"ג ואפשר לון בסטרא אחרא).

אבל אלמלא לא חטא אדם ולא אתתרין מגנתא דעדן. הוה עביד תולדות מסטרא דרוח קדשא דקדישין כמלאכי עלאין קיימין לדרי דרין כגוונא דלעילא. כיון דחטא ואוליד בגין לבר מגנתא דעדן, ולא זכה לאפקא לון מגנתא, לא אתקיימו אפלו לאשתרשא בעלמא דא. עד דאתא נח דאיהו צדיק ועאל בתבה. ומן תבה נפקו כל דרין דעלמא. ומתמן אתבדרו לכל ארבע רוחי עלמא.

וירא אלהים את הארץ והנה נשחיתה. אמאי נשחיתה. בגין פי השחית כל בשר את דרכו, כמה דאתמר. רבי חייא פתח קרא ואמר (יונה א) וירא אלהים את מעשיהם פי שבו מדרכם הרעה.

תא חזי, בשעתא דבני נשא זכאן ונטרי פקודי דאורייתא, כדין ארעא אתתקפת, וכל חידו אשתפחת בה. מאי טעמא בגין דשכינתא שריא על ארעא. וכדין כללא עלאי ותתאי בחדוה. וכד בני נשא מחבלן ארחייהו ולא נטרי פקודי אורייתא וחסאן קמי מאריהון, וכדין כפיכול דחזין לה לשכינתא מעלמא ואשתארת ארעא מחבלא. דהא שכינתא אתדחייא ולא שריא עליה וכדין אתחבלת. מאי טעמא אתחבלת. בגין דשריא